

A
Nemzetgazdasági Minisztérium
Munkafelügyeleti Főosztályának tájékoztatása

**a mezőgazdasági munkák során kialakuló fototoxikus bőrreakcióról
(fito-fotodermatitisz)**

Nyári mezőgazdasági munkáknál a fizikai munkavégzésből származó kockázatokon és a szabadtéri klímakörnyezet kedvezőtlen hatásain kívül számolni kell az ún. *fito-fotodermatitisz* kialakulásának veszélyével is.

A fito-fotodermatitisz olyan gyulladásos bőrreakció, ami akkor fordul elő, ha egyes növények (haszonnövények: pl. *zeller*, *petrezselyem* stb., valamint a természetben előforduló más veszélyes növények, pl. *kaukázusi medvetalp*) leveleivel, szárával való érintkezés után napfény éri a bőrfelületet. Kezdetben égő érzés, majd piros kiütés, néha hólyag jelenik meg. Ez körülbelül 24 órával az expozíció után történik. A bőrtünetek 1–3 napig rosszabbodnak, majd javulni kezdenek. Általában nincs viszketés. Az elváltozás nem fertőző. Leggyakrabban a növényekben található furokumarinok (pszoralének) okozzák.

A hazánkban termesztett, gyógy- és fűszernövényként használt ernyősvirágzatúak a legaktívabb fototoxikus növények, számos allergénnel.

Néhány fotodermatitist okozó növény

	Magyar név	Botanikai név	Photoallergén
Ernyősvirágzatúak családja (<i>Apiaceae</i>)	Angyalgyökér	<i>Angelica archangelica</i>	furokumarin
	Sárgarépa	<i>Dacus carota</i>	furokumarin
	Zeller	<i>Apium graveolens</i>	apiol, limonén
	Paszternák	<i>Pastinaca sativa</i>	furokumarin
	Kapor	<i>Anethum graveolens</i>	apiol, karvonnak
	Édeskömény	<i>Foeniculum vulgare</i>	anetol, limonén
Rutafélék családja (<i>Rutaceae</i>)	Citronád	<i>Citrus medica</i>	
	Citrom	<i>Citrus limon</i>	
	Savanyú citrom	<i>Citrus aurantiifolia</i>	
	Bergamott narancs	<i>Citrus bergamia</i>	
	Kerti ruta	<i>Ruta graveolens</i>	
Eperfafélék családja	Füge	<i>Ficus carica</i>	

Forrás: Juhász Miklós - Kontakt dermatitist kiváltó növények, Amega - 2014. 21. évf. 1. sz., pp. 14-17.

Az Országos Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Intézet 2010-ben a foglalkozási bőrbetegségekkel (kontakt dermatitiszek) kapcsolatban „lakossági” és „szakmai” tájékoztató anyagokat (útmutatót) jelentetett meg, amelyek letölthetők az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Országos Tisztifőorvosi Hivatal Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Főosztály honlapjáról (<http://www.omfi.hu/>), a „Tájékoztatás” menüpontból.

A bőrgyulladás megelőzésének legfontosabb lépései:

- *El kell kerülni a közvetlen bőrérinkezést a fototoxikus/fotoallergén anyagokkal, növényekkel, amelyek bőrgyulladást okoznak!*
- *Védeni kell a bőrt!*
- *Figyelni kell a bőrgyulladás korai tüneteire!*

A bőrt védeni kell a következők betartásával:

- Megfelelő munka-/védőruhát és kesztyűt kell viselni, amely megakadályozza a közvetlen érintkezést a fototoxikus/fotoallergén anyagokkal, növényekkel!
- A bőrt védeni kell az UV-sugárzás hatásaitól!
- Azonnal le kell mosni a bőrt, ha rákerül valamilyen anyag, amely irritációt, allergiás reakciót okozhat!
- Fontos az alapos, de kíméletes szárítás a kézmosás, tisztálkodás után, amelyhez lehetőség szerint puha pamut vagy papír törülőt kell használni!
- Rendszeresen ellenőrizni kell a bőrt és figyelni a bőrgyulladás korai jeleire! A korai felfedezés megelőzheti a súlyosabb bőrgyulladás kialakulását. Panaszok esetén haladéktalanul orvoshoz kell fordulni, szükség esetén idejében meg kell kezdeni a gyógykezelést.

A Munkafelügyeleti Főosztály által működtetett, ingyenesen hívható, telefonos Munkavédelmi Információs Szolgálat tájékoztatást nyújt a munkavédelemmel kapcsolatos jogosultságokról és kötelezettségekről a munkavállalók, munkáltatók, az érdekképviselői szervek és minden, a munkavédelem kérdései iránt érdeklődő számára.

Zöld szám: **06 80 204-292**, hívható: hétfőtől-csütörtökig: 8.30-16.00, pénteken: 8.30-13.30-ig. E-mail: munkafelugy-info@ngm.gov.hu

Budapest, 2015. július 14.